

МОДЕЛЬ СИГНАТУРНОГО ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

А.Ю. Білоусова*, кандидат економічних наук.

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

*bilousovaay@gmail.com

© Білоусова А.Ю., 2016.

Стаття отримана редакцією 15.06.2016 р.

Вступ. Тривала діяльність підприємства безпосередньо залежить від якості інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень. Тому її постійне вдосконалення є важливим завданням розвитку теоретичних та методичних засад управління підприємством.

Інформаційна підтримка прийняття стратегічних управлінських рішень, її оцінювання та використання його результатів посідають важливе місце у стратегічному управлінні. Її вдосконалення триває постійно, адже ідея стратегічного управління виникла ще у 60-х роках ХХ століття, а визнання необхідності інформації для прийняття рішень на будь-якому рівні управління - разом із зародженням класичного менеджменту. Незважаючи на це, саме у стратегічному управлінні підприємством часто відчувається нестача необхідної якісної інформації. Саме тому завдання удосконалення інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень не втрачає актуальності.

Огляд останніх джерел досліджень та публікацій. Використання поняття «інформаційна підтримка прийняття стратегічних рішень» потребує уточнення його змісту. Термін «підтримка рішень» вперше з'явився у зарубіжній літературі на початку 70-х років ХХ століття, коли А. Горрі та М. Скотт Мортон виділили систему підтримки прийняття рішень (Decision Supported System – DSS) у самостійний клас АІС, яка має забезпечувати рішення керівництва неструктурованих проблем (довгострокове прогнозування, планування науково-технічних розробок тощо) [24]. За роки, що минули, сформувалися принципові вимоги щодо інформаційного забезпечення: актуальність, достовірність, релевантність, повнота відображення, цілеспрямованість, інформаційна єдність [1, 23]. Сьогодні інформаційна підтримка стратегічних управлінських рішень є важливою умовою ефективного менеджменту успішної діяльності підприємства. Інформація у вигляді технологій та відомостей є фактором виробництва поряд з традиційними (земля, праця, капітал [3, с. 348; 21, с. 311] та визнаними останнім часом (управлінські таланти менеджера [6, с. 102]): інформація безпосередньо використовується у виробничому процесі разом із засобами та предметами праці [8]. У ХХІ столітті, за П. Друкером, саме знання та інформація є основою сучасної економіки [6, с. 98].

Отже, інформацію визнано феноменом в управлінні, з нею можна здійснювати значну кількість операцій: створювати, формувати, комбінувати, зберігати, приймати, передавати, обробляти, шукати, сприймати, формалізувати, вимірювати, використовувати, поширювати, спрощувати, збирати тощо [15, 22]. Це визнання обумовило те, що все частіше серед працівників підприємства деякі дослідники (Н. Мур, П. Друкер) виділяють окрему групу працівників, які займаються обробленням інформації, консолідацією інформаційних потоків, обробленням окремих факторів та створенням нової інформації [6, 18].

Зміст поняття «інформаційна підтримка прийняття управлінських рішень» визначено як сукупність різних повідомлень, даних щодо предметів, явищ, процесів, відносин на підприємстві [5]. Зрозуміло, що для прийняття управлінських рішень інформаційна підтримка необхідна. Особливий інтерес становить створення інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень. Такий інтерес зумовлений кількома причинами:

з одного боку, стратегічні управлінські рішення значно впливають на діяльність та розвиток підприємства, й тому підтримка таких рішень є виключно корисною з точки зору формування позитивного ефекту діяльності підприємства;

з іншого боку, сучасні комп'ютерні технології спрощують оброблення значних обсягів інформації, тобто надають можливість реалізувати ідеї, для яких раніше не вистачало потужності інструментальних засобів реалізації. Крім того, сьогодні попри розповсюдженість

систем підтримки прийняття рішень на принциповому та інструментальному рівні саме формування інформаційної підтримки стратегічних управлінських рішень ще потребує знаного доопрацювання.

Тому **метою статті** є формування положень щодо вдосконалення інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень, основою якого вибрано модель сигнатурного оцінювання результатів діяльності підприємства.

Основний матеріал і результати. Стратегічні рішення приймаються за загальною схемою (оцінки поточного стану → уявлення про бажаний майбутній стан → вибір (формування) засобів досягнення майбутнього стану за різноманітними критеріями (час, вартість, наявність певних умов тощо)), відправною точкою якої є оцінювання поточного стану. Інформація, що використовується у стратегічному управлінні підприємством, має дозволяти оцінювати у статичній та динамічній стан та діяльність підприємства на момент формування стратегічних рішень, а також стан зовнішнього середовища діяльності підприємства (в цілому та за окремими суб'єктами й чинниками).

Основним змістом інформації, яка використовується у стратегічному управлінні підприємством, є відображення у статичній та динамічній характеристик підприємства і його зовнішнього середовища (в цілому та за окремими суб'єктами та чинниками).

Сучасні підходи до оцінювання стану та діяльності підприємства базуються переважно на фінансових показниках результатів діяльності (прибуток, чистий грошовий потік, рентабельність, ліквідність) [2, 9, 11 та ін.]. Часто оцінюється не стільки стан підприємства, скільки його потенціал [4, 13], якість управління [7, 17], вартість бізнесу підприємства [10] тощо.

Три найчастіше використовуваних в оцінюванні стану підприємства показники – прибуток підприємства, грошовий потік і вартість активів (або чиста вартість) – є ретроспективними, а два з них – прибуток і вартість активів – залежать від облікової політики підприємства, тобто їхні значення можуть варіювати не лише внаслідок реальних подій в діяльності підприємства, але й через просту зміну облікової політики. Оцінки, що базуються на фінансових показниках, доцільні в оцінюванні результатів діяльності підприємства, але зовсім марні в оцінюванні сучасного стану та діяльності підприємства.

Фінансові показники в оцінюванні стану й діяльності підприємства достатні для зовнішніх користувачів, але їхня цінність для внутрішніх користувачів обмежена. Д. Попов в аналізі результатів дослідження 1986–1990 років щодо використовуваних в управлінні підприємством показників відзначив, що вже в ті часи, крім традиційних фінансових показників – грошового потоку, доходу, зростання доходу, – широке використання в оцінюванні стану підприємств знаходили нефінансові показники, серед яких частіше за все використовувалися показники частки ринку, продуктивності праці, якості товару [20].

На відміну від суто фінансових, ретроспективних за характером показників, що можуть бути використані в оцінюванні стану та діяльності підприємства, Д. Попов надав сукупність підходів до оцінювання стану підприємства, які базуються на нефінансових показниках – PMSB, Balanced ScoreCard, Tableau le Bord, ProMes, Business Management Window, Caterpillar тощо [20]. Такі підходи орієнтовані на комплексне відображення стану підприємства, базуються не лише на ретроспективній, але й поточній інформації, описують діяльність підприємства за допомогою фінансових і нефінансових показників. Але суттєвим обмеженням цих підходів є слабкість агрегування інформації та їхня орієнтація на поточне управління підприємством, оскільки більшість з них передбачає формування значної кількості (до 10–20) показників діяльності підприємства з оперативним формуванням їхніх значень.

Таким чином, наявні підходи до оцінювання стану та діяльності підприємства не повністю задовольняють потреби стратегічного управління, оскільки базуються виключно на фінансових ретроспективних показниках або враховують значну кількість, у тому числі й нефінансових показників, орієнтованих на потреби поточного управління. У зв'язку із цим необхідний інструментарій, яким у цьому випадку може бути модель сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства.

Вимоги до моделі сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства подані на рис. 1. Така модель має бути достатньо простою, аби бути зручною для використання на практиці без додаткового навчання персоналу; надавати можливість однозначного формування та інтерпретації результатів. Тобто з її використанням необхідно отримати той

самий набір початкових даних який має, по-перше, з використанням моделі приводити до того самого результату, а, по-друге, інтерпретація результату повинна бути однозначною й не залежати від суб'єктивних очікувань управлінця, котрий таку модель використовує.

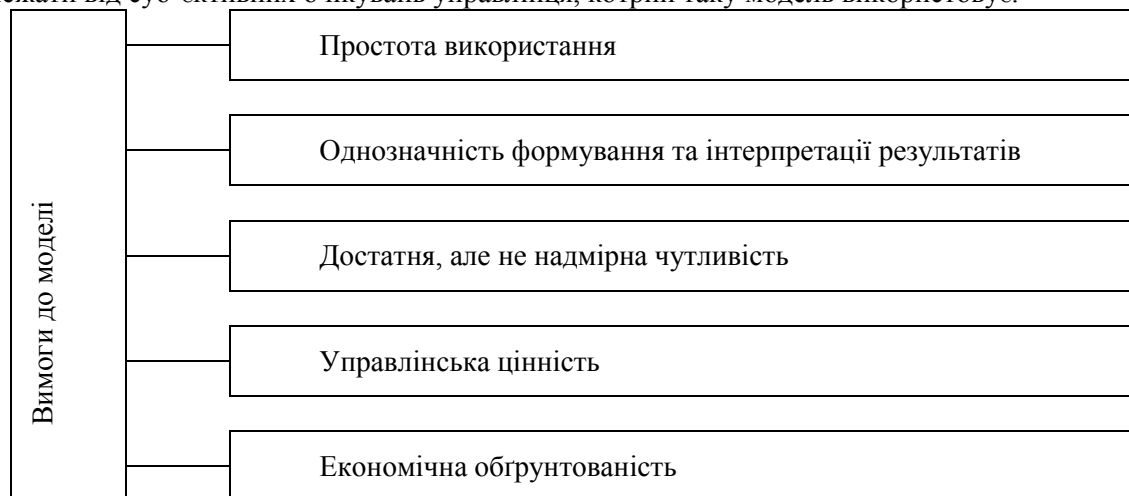

Рис. 1. Вимоги до моделі сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства

Модель сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства має забезпечувати достатню, але не надмірну чутливість, тобто зміна результатів моделі має бути адекватною зміні початкових даних. Надто висока, так само, як і недостатня, чутливість моделі призводить до неінформативності її результату або його інтерпретація потребує надто значних зусиль. Модель сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства має бути орієнтованою на потреби управління. Тому її важливою характеристикою є управлінська цінність. Нарешті, модель має бути економічно обґрунтованою, тобто управлінська цінність результатів використання моделі має бути більшою, ніж витрати часу та ресурсів на використання моделі.

Виявлені характеристики моделі мають слугувати орієнтирами у її розробленні (табл. 1). Визначені завдання розроблення моделі сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства, вимоги до моделі та її характеристики створюють предметне поле побудови моделі.

Відповідно до завдань наступними кроками у розробленні моделі є вибір використовуваних у ній показників, установлення порядку формування кожного з них та визначення джерел інформації для їхнього розрахунку. З метою запобігання надмірній складності у моделі використано не знову створені штучні показники, а вибрано показники з числа традиційно використовуваних, увагу приділено їхньому комбінуванню та поєднанню на основі сигнатурного критерію.

Таблиця 1

Характеристики моделі сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства

Характеристика	Опис характеристики
Призначення моделі	Відображення динамічної оцінки стану та діяльності підприємства на певний момент часу з урахуванням його траєкторії в минулому та можливої траєкторії у майбутньому
Інформація для побудови моделі	Ретроспективна інформація (детермінована), перспективна (ймовірнісна)
Інструменти розроблення моделі	Інструменти на основі сигнатурного критерію
Візуалізація результатів використання моделі	У вигляді траєкторій зміни показника або ідентифікації фактів зміни пов'язаних показників

Продовж. табл. 1

Ступінь агрегування показників моделі	Середня з виділенням незначної кількості основних показників
Гнучкість моделі	Висока залежно від управлінських потреб користувачів результатів моделі
Адитивність моделі	Висока з можливістю додавання необхідних показників залежно від потреб користувачів результатів моделі

Ідея моделі сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства полягає у зіставленні динаміки використаних показників. Ознакою динаміки показника є знак зміни його значення – відповідно зменшення або збільшення. У динаміці такими знаками є «+» або «-». Вони зумовлюють використання знакового (сигнатурного) критерію як основи моделі сигнатурного оцінювання стану й діяльності підприємства.

Розробленню моделі сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства має передувати її порівняння з відомими моделями аналогічного призначення (табл. 2). Порівнювальні характеристики розроблені з використанням роботи [19]. У табл. 2 цифрами позначено такі моделі: 1 – модель DuPont, 2 – матрична модель BCG, 3 – матрична модель GE/McKinsey, 4 – модель А.Б. Перфильєва, 5 – модель М. Портера, 6 – модель Альтмана. Позначка «т» означає наявність відповідної характеристики в аналізованій моделі, а позначка «н» – її відсутність.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика моделі сигнатурного оцінювання результатів діяльності підприємства

Характеристика моделі	Модель сигнатурного оцінювання	Наявні моделі					
		1	2	3	4	5	6
Простота побудови	т	т	т	т	т	т	т
Простота використання	т	т	т	т	т	т	т
Доступність для розуміння	т	т	т	т	т	т	т
Об'єктивність параметрів моделі	н	т	т	н	т	н	т
Адаптованість під потреби користувача	т	н	н	н	н	н	н
Параметрична адитивність	т	н	н	н	н	н	н
Надмірна симпліфікація	н	н	т	т	н	т	н
Ймовірність тісноти зв'язку змінних	н	т	н	н	т	н	т
Легкість інтерпретації отримуваних результатів	т	н	н	н	н	н	н
Наочність представлення отримуваних результатів	т	т	т	т	т	т	т
Можливість прогнозування діяльності підприємства	т	н	т	т	т	т	н
Наявність сценаріїв для різних результатів інтерпретації	т	н	т	т	н	т	н

Примітка: узагальнено автором із використанням робіт [12, 14, 16]

Пропонована модель сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства поєднує сильні сторони наявних моделей, але дозволяє уникнути традиційних обмежень, які характерні для них, попри їхні переваги. Модель дозволяє забезпечити значну глибину аналізу стану та діяльності підприємства завдяки високій адитивності показників та великій кількості використаних показників, котрі описують не лише результати діяльності підприємства, але й параметри його стану і зовнішнього середовища, що забезпечує комплексність та гнучкість оцінок.

Пропонована модель сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства реалізується шляхом зіставлення за сигнатурним критерієм значень використаних показників та параметрів діяльності підприємства. Кількість зіставлень зростає разом із збільшенням

кількості показників моделі. У найпростішому вигляді моделі для двох показників виділено чотири квадранти, для трьох показників – вісім. Для загального випадку кількість описуваних варіантів моделі складає $C=k^p$ варіантів (p – кількість показників моделі, k – кількість значень кожного з показників). За умови використання сигнатурного критерію для побудови моделі кількість значень показників складає 2 (відповідно збільшення або зменшення значення). Тому, наприклад, загальна кількість значень показників для моделі з 5 п'ятьма показниками складає 32 (2^5), з 8 вісьмома показниками відповідно 256 (2^8). Графічно таку модель можна представити простором відповідної розмірності, причому розмірність простору дорівнюватиме кількості значень показників. Ураховуючи, що наочно можна представляти простори з розмірністю не більше трьох, саме таким чином представити простір оцінок моделі неможливо. Тому доцільно із загальної кількості показників моделі вибирати набори з двох або трьох показників і вже з їхнім використанням формувати простір оцінок стану та діяльності підприємства. Тоді простір оцінок стану та діяльності підприємства буде представлений гіперкубом певної розмірності. Зіставлення вибраних показників у складі загальної моделі геометрично буде перерізом сформованого гіперпростору (гіперкуба) оцінок. У такій ситуації першим завданням у побудові моделі є створення списку показників, які передбачається використати. Такий список подано у табл. 3.

Показники, що ввійшли до списку моделі, найчастіше використовуються в аналізі стану та результатів діяльності підприємства. Проте такий список не можна вважати остаточним, він відображає думку автора і може бути змінений за перевагами користувачів моделі.

Таблиця 3

Список показників для побудови моделі сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства

Показник	Група (п/р)
1. Кількість споживачів	п
2. Величина контрольованих активів	р
3. Підсумок активу балансу	р
4. Валовий дохід	р
5. Маржинальний дохід	р
6. Вартість основних засобів	р
7. Обсяг власного капіталу	р
8. Величина позикового капіталу	р
9. Чисельність працівників	п
10. Частка підприємства на ринку	р
11. Інтенсивність конкуренції	п
12. Середня сума угоди на продаж продукції	п
13. Еластичність попиту на продукцію за ціною	п
14. Якість продукції	р
15. Ступінь фізичного зносу обладнання	п
16. Фондовіддача	р
17. Ступінь монополізації ринку	п
18. Темпи інфляції	п
19. Курс національної грошової одиниці щодо іноземної валюти	п
20. Собівартість реалізованої продукції за період	п
21. Прибуток після оподаткування	р
22. Частка експорту в доході підприємства	р
23. Частка імпорту в закупівлях підприємства	р
24. Рентабельність активів	р
25. Обсяг інвестицій у виробництво	р
26. Дебіторська заборгованість	п
27. Обсяг виробленої продукції	р
28. Лояльність споживачів	п
29. Обсяг довгострокових фінансових інвестицій	р
30. Обсяг поточних зобов'язань	р

Продовж. табл. 2

31. Обсяг довгострокових зобов'язань	р
32. Складність проникнення у галузь	п
33. Ємність ринку	п

До списку моделі ввійшли якісні й кількісні показники, а також ті, що містяться у фінансовій звітності підприємства. Кількісні показники визначаються за певними розрахунками або є «штучними», тобто результатом формалізованого перетворення якісних показників на кількісні.

Показники моделі розподілено на дві різні за змістом групи: показники результатів діяльності підприємства та параметри діяльності. Критерієм розмежування слугувала залежність показника від діяльності підприємства або від впливу зовнішнього середовища. Якщо показник залежить й від діяльності підприємства, й від впливу зовнішнього середовища, то, враховуючи таку подвійну залежність, показник віднесено до групи параметрів. Для забезпечення динамічності моделі зазначені показники доцільно розраховувати щомісячно. Адже лише тоді можна скласти уявлення про зміни у стані та діяльності підприємства протягом року. У табл. 3 у стовпці «група» показано приналежність показника моделі до однієї із зазначених груп: (п) – параметр або (р) – показник результату.

Модель сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства за повним переліком показників при використанні двох знаків за пропонуваним критерієм («плюс» та «мінус») міститиме, відповідно до формули $C=k^p$, 2^{39} можливих комбінувань параметрів моделі, що приблизно дорівнює $500 \cdot 10^9$. Звичайно, що така кількість варіантів є надмірною та практичного інтересу не становить. Тому, по-перше, доцільно скоротити кількість використовуваних показників, і, по-друге, сформувати з їхнього загального переліку набори по два–три показники з метою формування аналітичних матриць та кубів.

Для практичної побудови матриць і кубів у моделі сигнатурного оцінювання з числа представлених у табл. 4 показників виділено найбільш важливі – показники з високим рівнем зв'язку для запобігання мультиколінеарності моделі, які розподілено за трьома рівнями управління – поточне, тактичне та стратегічне (табл. 4). Такий поділ створює підстави для комбінування показників (коректного зіставлення показників одного рівня управління) та використання отриманої інформації в управлінні підприємством за різними горизонтами, зокрема у стратегічному.

Таблиця 4

Розподіл показників в моделі сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства

Показники поточного управління	Показники тактичного управління	Показники стратегічного управління
Валовий дохід	Кількість споживачів	Величина контрольованих активів
Маржинальний дохід	Обсяг власного капіталу	Ступінь монополізації ринку
Обсяг поточних зобов'язань	Обсяг позикового капіталу	Рентабельність активів
Собівартість реалізованої продукції	Чисельність працівників	Обсяг інвестицій у виробництво
Дебіторська заборгованість	Середня сума угоди на продаж продукції	Обсяг довгострокових фінансових інвестицій
	Фондовіддача	Складність проникнення у галузь
	Прибуток після оподаткування	Ємність ринку
	Частка експорту в доході підприємства	Курс національної грошової одиниці
	Частка імпорту в закупівлях підприємства	Частка підприємства на ринку
	Якість продукції	Інтенсивність конкуренції
	Обсяг виробленої продукції	

З використанням пари показників (X,Y) можна сформувати дві матриці – аналітичну та управлінську. Призначенням аналітичної матриці є візуалізація ситуації, що складається в результаті комбінуванням знаків зміни використовуваних показників моделі. Управлінські матриці призначені для уточнення змісту ситуації, що має місце у стані та діяльності

підприємства. Приклади розроблених часткових матриць у складі загальної моделі сигнатурного оцінювання результатів діяльності підприємства подано в табл. 5–8.

Таблиця 5

Аналітична матриця для показників «валовий дохід; собівартість реалізованої продукції»

Собівартість реалізованої продукції	Нарощування диспропорцій в діяльності підприємства, порушення меж економічної безпеки	Збільшення масштабу діяльності підприємства, посилення ділової активності
	Згортання діяльності підприємства, зменшення обсягів діяльності	Пошук та актуалізація додаткових резервів зменшення затрат в діяльності підприємства
	–	+

Валовий дохід

Таблиця 6

Управлінська матриця для показників «валовий дохід; собівартість реалізованої продукції»

Собівартість реалізованої продукції	Якнайшвидша трансформація діяльності підприємства з метою уникнення диспропорції фінансових показників	Контроль пропорційності зростання собівартості реалізованої продукції порівняно із валовим доходом
	Забезпечення відповідності курсу щодо згортання діяльності підприємства стратегічним пріоритетам його діяльності	Збереження та підтримка наявних тенденцій в діяльності підприємства
	–	+

Валовий дохід

Таблиця 7

Аналітична матриця для показників «валовий дохід; маржинальний дохід»

Маржинальний дохід	Зменшення постійних затрат або збільшення ціни, зменшення обсягів діяльності	Збільшення масштабу діяльності підприємства
	Зменшення обсягів діяльності, збільшення постійних затрат або зменшення ціни	Збільшення масштабу діяльності підприємства, виникнення диспропорцій в його діяльності
	–	+

Валовий дохід

Таблиця 8

Управлінська матриця для показників «валовий дохід; маржинальний дохід»

Маржинальний дохід	Збільшення обсягів діяльності підприємства	Збереження та підтримка існуючих тенденцій в діяльності підприємства
	Пошук та реалізація шляхів підвищення рентабельності виробництва або подальше згортання виробництва залежно від стратегічних пріоритетів його діяльності	Пошук та реалізація шляхів підвищення рентабельності виробництва
	–	+

Валовий дохід

Наведені матриці не охоплюють усі можливі комбінації показників поточного та тактичного управління підприємством (табл. 3, 4), але демонструють зміст розроблених матриць і показують загальний принцип їхньої побудови.

Висновки. Модель сигнатурного оцінювання стану й діяльності підприємства на основі виділення важливих для різних рівнів управління показників та зіставлення їхньої динаміки, а також з урахуванням розроблення відповідних аналітичних та управлінських матриць за вибраними показниками дозволяє всебічно оцінити стан та результати діяльності підприємства, зіставити зміну результатів діяльності з динамікою зовнішнього середовища та може бути використана як інструмент визначення вихідних позицій підприємства при розробленні стратегічних рішень. Як напрям подальших досліджень можна зазначити розроблення варіантів дій за різними сегментами моделі, а також її розвиток у вигляді короткого представлення динаміки показників (аналітичне розгортання моделі), що дозволяє розглядати будь-яку кількість показників у складі сформованої часткової моделі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Асаул А. Н. Теория и практика принятия решений по выходу организаций из кризиса / А. Н. Асаул, И. П. Князь, Ю. В. Коротаева; под ред. А. Н. Асаула. – СПб.: АНО «ИПЭВ», 2007. – 224 с.
2. Бернстайн Л. А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация : [учеб. пособ.] / Л. А. Бернстайн. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 624 с.
3. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. – М.: Книжный мир, 2003. – 895 с.
4. Геращенко И. Оценка инновационного потенциала компании / И. Геращенко // Проблемы теории и практики управления. – 2008. – № 11. – С. 63 – 70.
5. Дибнис Г. И. Учет ценности информации в организации информационного обеспечения принятия решений / Г. И. Дибнис, М. А. Айкашева // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2006. – № 12(106). – С. 77 – 81.
6. Друкер П. Эффективное управление / П. Друкер; пер. с англ. – М.: Астрель, 2004. – 284 с.
7. Жигулин А. А. Механизм оценки эффективности методов управления предприятием / А. А. Жигулин // Прометей: рег. зб. наук. праць з економіки. Вип. 1(22). – Донецк: ТОВ «Юго-Восток», 2007. – С. 133 – 135.
8. Китаев А. В. Информация в системе факторов общественного произ-водства: автореф. дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.01... / А. В. Китаев. – Ростов-на-Дону, 2007. – 27 с.
9. Ковалев В. В. Корпоративные финансы и учет: понятия, алгоритмы, показатели / В. В. Ковалев, Вит. В. Ковалев. – 3-е изд. – М.: Проспект, 2015. – 992 с.
10. Костирко Р. О. Комплексна оцінка вартості підприємства: [монографія] / Р. О. Костирко, Н. В. Тертична, В. О. Шевчук; [за ред. М. Г. Чумаченка]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків: Фактор, 2008. – 278 с.
11. Костырко Л. А. Финансовый анализ: [учеб. пособ.] / Л. А. Костырко. – Луганск: ВУГУ, 1998. – 200 с.
12. Кукурина И. Г. Учет и анализ банкротств / И. Г. Кукурина, И. А. Астраханцева. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 312 с.
13. Лапин Е. В. Оценка экономического потенциала предприятия: [монография] / Е. В. Лапин. – Суми: Университетская книга, 2004. – 360 с.
14. Магретта Дж. Ключевые идеи. Майкл Портер. Руководство по разработке стратегии / Дж. Магретта. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2013. – 272 с.
15. Мильнер Б. З. Управление знаниями. Эволюция и революция в организации / Б. З. Мильнер. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 178 с.
16. Минцберг Г. Школы стратегий. Стратегическое сафари: экскурсия по дебрям стратегий менеджмента / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпел; пер. с англ. под общ. ред. Ю. Каптуревского. – СПб.: Питер, 2002. – 330 с.
17. Мироедов А. А. Экономико-статистический подход к оценке экономического потенциала и качества управления предприятием / А. А. Мироедов, Я. Л. Эйдельман // Вопросы статистики. – 2001. – № 10. – С. 44 – 50.

18. Нонака И. Компания – создатель знания. Зарождение и развитие инноваций в японских фирмах / И. Нонака, Х. Такеучи. – М.: Олимп-Бизнес, 2003. – 384 с.
19. Погорелов Ю. С. Оцінювання та моделювання розвитку підприємства : [монографія] / Ю. С. Погорелов. – Луганськ: Глобус, 2010. – 512 с.
20. Попов Д. Эволюция показателей стратегии развития предприятия / Д. Попов // Управление компанией. – 2003. – № 2. – С. 30 – 38.
21. Соколова Е. С. Методология оценки качества учетной информации: автореф. дис. ... докт. экон. наук: спец. 08.00.12 ... / Е. С. Соколова. – М., 2011. – 49 с.
22. Таненбаум Э. Распределенные системы. Принципы и парадигмы / Э. Таненбаум, М. ван Стеен. – СПб.: Питер, 2003. – 880 с.
23. Чуйкин А. М. Разработка управленческих решений: [учеб. пособ.] / А. М. Чуйкин. – Калининград: Калинингр. ун-т, 2000. – 150 с.
24. Gorry G. A. A Framework for Management Information Systems / G. A. Gorry, M. S. Morton // Sloan Management Review. – 1971. – Vol. 13, no. 1. – P. 21 – 36.

REFERENCES:

1. Asaul, A.N., Knyaz, I. P., Korotaeva, Yu. V. (2007). Teoriya i praktika prinyatiya resheniy po vyhodu organizatsiy iz krizisa. SPb. ANO «IPEV», 224.
2. Bernsteyn, L.A. (2002) Analiz finansovoy otchetnosti; teoriya, praktika i interpretatsiya. M.: Finansy i statistika, 624.
3. Borisov, A.B. (2003). Bolshoy ekonomicheskii slovar. M.: Knizhnyy mir, 895.
4. Geraschenko, I. (2008). Ocenka innovatsionnogo potentsiala kompanii. Problemy teorii i praktiki upravleniya. 11, 63–70.
5. Dibnis, G.I., Aykasheva, G. I. (2006). Uchet cennosti informatsii v organizatsii informatsionnogo obespecheniya prinyatiya resheniy. Visnik Shidnoukraïnskogo nacionalnogo universitetu imeni Volodimira Dalya. 12(106), 77–81.
6. Druker, P. (2004). Effektivnoe upravlenie. M.: Astrel, 284.
7. Zhigulin, A.A. (2007). Mehanizm ocenki effektivnosti metodov upravleniya predpriyatiem. Prometey. Reg. zb. nauk. prac z ekonomiki. 1(22), 133–135.
8. Kitaev, A.V. (2007). Informatsiya v sisteme faktorov obschestvennogo proizvodstva : avtoref. dis. na soiskanie uchen. stepeni kand. ekon. nauk : spec. 08.00.01 Ekonomicheskaya teoriya. Rostov-na-Donu, 27.
9. Kovalev, V.V., Kovalev Vit. V. (2015). Korporativnye finansy i uchet: ponyatiya, algoritmy, pokazateli. 3-e izd. M.: Prospekt, 992.
10. Kostyrko, R.O., Tertychna, N. V., Shev V. O. (2008). Kompleksna otsinka vartosti pidpriyemstva. 2-he vyd., pererob. i dop. Kharkiv: Faktor, 278.
11. Kostyrko, L.A. (1998). Finansovyy analiz. Lugansk: VUGU, 200.
12. Kukurina, I.G., Astrahanceva, I. A. (2004). Uchet i analiz bankrotstv. M.: Finansy i statistika, 312.
13. Lapin, E.V. (2004). Ocenka ekonomicheskogo potentsiala predpriyatiya. Sumi: Universitetskaya kniga, 360.
14. Magretta, Dzh. (2013). Klyuchevye idei. Maykl Porter. Rukovodstvo po razrabotke strategii. M.: Mann, Ivanov i Ferber, 272.
15. Milner, B.Z. (2003). Upravlenie znaniyami. Evolyuciya i revolyuciya v organizatsii. M.: INFRA–M.: 178.
16. Mincberg, G., Alstrend, B., Lempel Dzh. (2002). Shkoly strategiy. Strategicheskoe safari: ekskursiya po debryam strategiy menedzhmenta. SPb.: Piter, 330.
17. Miroedov, A.A., Eydelman, Ya. L. (2001). Ekonomiko-statisticheskii podhod k ocenke ekonomicheskogo potentsiala i kachestva upravleniya predpriyatiem. Voprosy statistiki. 10, 44–50.
18. Nonaka, I., Takeuchi, H. (2003). Kompaniya – sozdatel znaniya. Zarozhdenie i razvitie innovatsiy v yaponskih firmah. M.: Olimp-Biznes, 384.
19. Pogorelov, Yu.S. (2010). Ocinyuvannya ta modelyuvannya rozvitku pidpriemstva. Lugansk: Globus, 512.
20. Popov, D. (2003). Evolyuciya pokazateley strategii razvitiya predpriyatiya. Upravlenie kompaniey. 2, 30–38.

21. Sokolova, E.S. (2011). Metodologiya ocenki kachestva uchetnoy informacii: avtoref. dis. na soiskanie nauchn. stepeni dokt. ekon. nauk : spec. 08.00.12 «Buhgalterskiy uchët, statistika». M., 49.
22. Tanenbaum, E., van Steen M. (2003). Raspredeleynnye sistemy. Principy i paradigmy. SPb.: Piter, 880.
23. Chuykin, A.M. (2000). Razrabotka upravlencheskih resheniy. Kaliningrad: Kaliningr. un-t, 150.
24. Gorry, G.A., Scott Morton, M. S. (1971). A Framework for Management Information Systems. Sloan Management Review. Vol. 13, no. 1, 21–36.

UDK 658.012

Bilousova Anastasiy Yriyvna, PHD, senior lecturer, Finance and Banking Department, Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University. **Model of signature estimation of the state and activity of enterprise.** Notions of decisions making support, informational support of making managerial decisions and informational support of making strategic managerial decisions are considered. Demands to model of signatory evaluation of enterprise activity results are suggested, characteristics of such model are shown and comparative analysis of such model with existing models in strategic analysis is made. List of indicators to build model of signatory evaluation of enterprise activity results is formed. Such indicators are divided by management levels. Examples of binary analytical and managerial matrixes based on suggested indicators are built.

Keywords: strategic managerial decision, informational support, model, signatory evaluation, enterprise, indicator.

УДК 658.012

Белюсова Анастасия Юрьевна, кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры финансов и банковского дела. Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка. **Модель сигнатурной оценки состояния и деятельности предприятия.** Рассмотрены понятия поддержки решений, информационной поддержки принятия управленческих решений и информационной поддержки принятия стратегических управленческих решений. Предложены требования к модели сигнатурного оценивания результатов деятельности предприятия, показаны ее характеристики и проведен ее сравнительный анализ с существующими моделями в стратегическом анализе. Приведен список показателей для построения модели сигнатурного оценивания результатов деятельности предприятия, и проведено распределение таких показателей по уровням управления. Построены примеры бинарных аналитических и управленческих матриц на основе предложенных показателей.

Ключевые слова: стратегическое управленческое решение, информационная поддержка, модель, сигнатурное оценивание, предприятие, показатель.

УДК 658.012

Білоусова Анастасія Юрїївна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів і банківської справи. Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка. **Модель сигнатурного оцінювання стану та діяльності підприємства.** Розглянуто поняття підтримки рішень, інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень та інформаційної підтримки прийняття стратегічних управлінських рішень. Запропоновано вимоги до моделі сигнатурного оцінювання результатів діяльності підприємства, показано її характеристики та здійснено її порівняльний аналіз із наявними моделями у стратегічному аналізі. Наведено список показників для побудови моделі сигнатурного оцінювання результатів діяльності підприємства та здійснено розподіл таких показників за рівнями управління. Побудовано приклади бінарних аналітичних та управлінських матриць за запропонованими показниками.

Ключові слова: стратегічне управлінське рішення, інформаційна підтримка, модель, сигнатурне оцінювання, підприємство, показник.